

Տ Ա Ր Ե Կ Ա Ն Հ Ա Շ Վ Ե Տ Վ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

**Հայաստանի Հանրապետությունում փողերի լվացման և ահաբեկչության
ֆինանսավորման դեմ պայքարի ոլորտում 2009թ. գործունեության
վերաբերյալ**

Ներածություն

Սույն հաշվետվությամբ ներկայացվում են 2009թ. ընթացքում Հայաստանի Հանրապետությունում փողերի լվացման ու ահաբեկչության ֆինանսավորման (այսուհետ՝ ՓԼ/ԱՖ) դեմ պայքարի ոլորտում իրականացված աշխատանքները:

Սույն հաշվետվությունը ներկայացվում է ի կատարումն «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքի 10-րդ հոդվածի 6-րդ մասի:

Հաշվետվությունում ներկայացված են հետևյալ աշխատանքները.

1. ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի օրենսդրության ներդրմանն ուղղված աշխատանքները....3
2. ՖԴԿ տեղեկարկության հավաքագրմանը, վերլուծությանը և բաշխմանն ուղղված աշխատանքները..... 5
3. ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի օրենքի կիրառման նկատմամբ վերահսկողության օժանդակմանն ուղղված աշխատանքները.....7
4. ՖԴԿ միջազգային կապերի ապահովմանն ուղղված աշխատանքները.....8
5. Ոստիցման և խորհրդարկության ուղղությամբ իրականացված աշխատանքները..... 11
6. «Հայաստանի Հանրապետությունում դրամանենգության, պլաստիկ քարտերի և այլ վճարային գործիքների բնագավառում զեղծարարության, փողերի լվացման, ինչպես նաև ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ տարվող պայքարի հարցերով» միջգերատեսչական հանձնաժողովի (այսուհետ՝ Միջգերատեսչական հանձնաժողով) աշխատանքների կազմակերպման ընթացքը..... 12

1. ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի օրենսդրության ներդրմանն ուղղված աշխատանքները

«Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքի (այսուհետ՝ ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի մասին օրենք) ուժի մեջ մտնելու հանգամանքով պայմանավորված՝ 2009թ. հունվարի 27-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից հաստատվել են, իսկ մարտի 12-ին ուժի մեջ են մտել ՀՀ կենտրոնական բանկի ֆինանսական դիտարկումների կենտրոնի (այսուհետ՝ ՖԴԿ) կողմից մշակված ներքոնշյալ իրավական ակտերը՝

- «Իրավաբանական անձանց գրանցող մարմնի (պետական ռեգիստրի) կողմից պարտադիր տեղեկացման ենթակա և կասկածելի գործարքի կամ գործարար հարաբերության վերաբերյալ տեղեկությունների տրամադրման թիվ 008 հաշվետվական ձևը, տրամադրման կարգը և ժամկետները, իրավաբանական անձանց գրանցող մարմնի (պետական ռեգիստրի) հաշվառման կարգը»,
- «Կենտրոնական դեպոզիտարիայի կողմից պարտադիր տեղեկացման ենթակա և կասկածելի գործարքի կամ գործարար հարաբերության վերաբերյալ տեղեկությունների տրամադրման թիվ 009 հաշվետվական ձևը, տրամադրման կարգը և ժամկետները, Կենտրոնական դեպոզիտարիայի հաշվառման կարգը»,
- «Փաստաբանների, ինչպես նաև իրավաբանական ծառայություններ մատուցող անհատ ձեռնարկատերերի և իրավաբանական անձանց կողմից կասկածելի գործարքի կամ գործարար հարաբերության վերաբերյալ տեղեկությունների տրամադրման թիվ 020 հաշվետվական ձևը, տրամադրման կարգը և ժամկետները, փաստաբանների, ինչպես նաև իրավաբանական ծառայություններ մատուցող անհատ ձեռնարկատերերի և իրավաբանական անձանց հաշվառման կարգը»,
- «Ռիելտորական գործունեություն իրականացնող անձանց կողմից կասկածելի գործարքի կամ գործարար հարաբերության վերաբերյալ տեղեկությունների տրամադրման թիվ 024 հաշվետվական ձևը, տրամադրման կարգը և ժամկետները, ռիելտորական գործունեություն իրականացնող անձանց հաշվառման կարգը »,
- «Անհատ ձեռնարկատեր աուդիտորների և աուդիտորական գործունեություն իրականացնող իրավաբանական անձանց, անհատ ձեռնարկատեր հաշվապահների և հաշվապահական գործունեություն իրականացնող իրավաբանական անձանց կողմից կասկածելի գործարքի կամ գործարար հարաբերության վերաբերյալ տեղեկությունների տրամադրման թիվ 025 հաշվետվական ձևը, տրամադրման կարգը և ժամկետները, անհատ ձեռնարկատեր աուդիտորների և աուդիտորական գործունեություն իրականացնող իրավաբանական անձանց, անհատ ձեռնարկատեր հաշվապահների և

հաշվապահական գործունեություն իրականացնող իրավաբանական անձանց հաշվառման կարգը»,

- «Իրավաբանական անձանց կողմից իրավաբանական անձանց պետական գրանցում իրականացնող մարմնին իրական շահառուների վերաբերյալ տրամադրվող հայտարարության ձևի, հայտարարությունը ներկայացնելու» կարգը,
- «ՀՀ կառավարությանն առընթեր ոստիկանության, ՀՀ կառավարությանն առընթեր ազգային անվտանգության ծառայության, Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարության դատական ակտերի հարկադիր կատարման ծառայության, Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարության, Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների նախարարության, Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի կողմից ՀՀ կենտրոնական բանկին տրամադրվող վիճակագրության բովանդակությունը, ձևը, տրամադրման կարգը և ժամկետները»,
- «Բանկերի ներքին դիտարկումների մարմնի ղեկավարի և աշխատակիցների որակավորման և մասնագիտական համապատասխանության չափանիշների վերաբերյալ» կարգը: Նշված կարգի հիման վրա ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահի 2009 թվականի մարտի 19-ի թիվ 376 ԾՕՀ որոշմամբ հաստատվել են «Բանկերի ներքին դիտարկումների մարմնի աշխատակցի (ղեկավարի) թեկնածուների որակավորման թեստերը», իսկ թիվ 1/311 Լ որոշմամբ սահմանվել է «Բանկերի ներքին դիտարկումների մարմնի աշխատակցի (ղեկավարի) որակավորման աշխատանքների կազմակերպումը»:

Բացի այդ, 2009թ. հոկտեմբերի 6-ին Կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից հաստատվել է «Բանկերի կողմից պարտադիր տեղեկացման ենթակա և կասկածելի գործարքի կամ գործարար հարաբերության վերաբերյալ տեղեկությունների տրամադրման ձևը (թիվ 101 հաշվետվական ձև), տեղեկությունների տրամադրման կարգը և պայմանները, բանկերի հաշվառման կարգը և տեղեկությունների տրամադրման ժամկետները հաստատելու մասին» թիվ 296-Ն որոշումը, որով միաժամանակ ուժը կորցրած է ճանաչվել Կենտրոնական բանկի խորհրդի 2008թ. հուլիսի 23-ի թիվ 231-Ն որոշումը՝ բանկերի համար սահմանված պահանջների մասով: Այդ որոշման հիման վրա պարտադիր տեղեկացման և կասկածելի գործարքների վերաբերյալ XML տարբերակով հաշվետվողականության համակարգը նախատեսվում է գործողության մեջ դնել 2010թ. սկզբից:

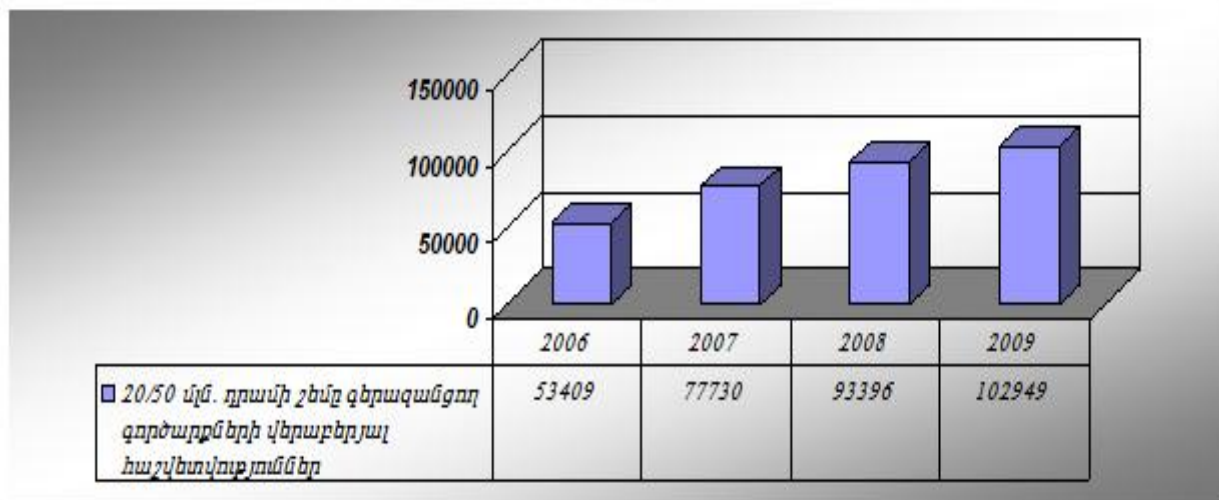
2009 թվականի հուլիսի 28-ի թիվ 224-Ն որոշմամբ Կենտրոնական բանկի խորհուրդը հաստատել է նաև օֆշորային տարածքների նոր ցանկ, որի մշակման ժամանակ ՖԴԿ-ն հիմք է ընդունել Տնտեսական զարգացման և համագործակցության կազմակերպության կողմից 2009թ. ապրիլի 2-ին հրապարակված՝ միջազգայնորեն

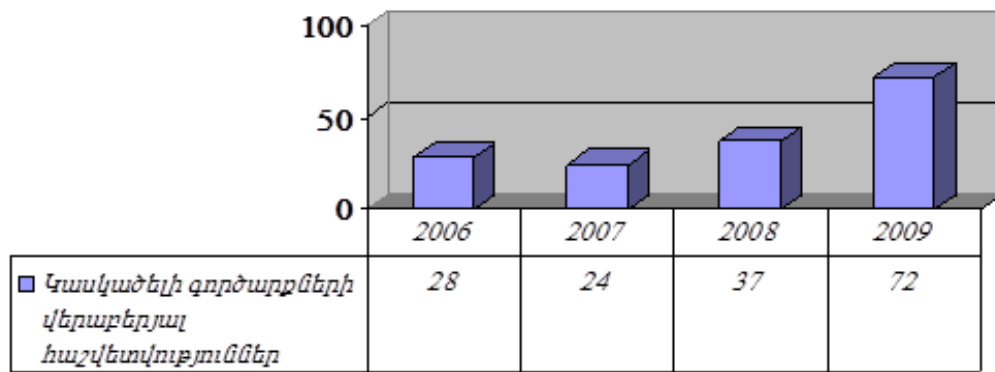
համաձայնեցված հարկային ստանդարտին տարածքների համապատասխանության վերաբերյալ առաջընթացի հաշվետվությունը:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ավարտվել են ոչ ֆինանսական հաստատությունների ու անձանց տարբեր խմբերի համար մշակված ռիսկերի վրա հիմնված ՓԼ/ԱՖ կանխարգելման մեթոդական ուղեցույցների նախագծման աշխատանքները, որոնք նախատեսվում է հաստատել և գործողության մեջ դնել 2010թ. ընթացքում:

2. ՖԴԿ տեղեկատվության հավաքագրմանը, վերլուծությանը և բաշխմանն ուղղված աշխատանքները

2009թ. ընթացքում ՖԴԿ տեղեկատվական շտեմարանը համալրվել է շուրջ 103.000 պարտադիր տեղեկացման ենթակա և կասկածելի գործարքների վերաբերյալ հաշվետվություններով (ստացված հաշվետվությունների վերաբերյալ առավել մանրամասն վիճակագրական տվյալները ներկայացված են (Հավելված 1-ում): Հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտին ՖԴԿ տվյալների շտեմարանում առկա հաշվետվությունների թիվը կազմել է շուրջ 328.000: 2009թ. ընթացքում ստացված հաշվետվությունների թիվը գերազանցել է նախորդ՝ 2006, 2007 և 2008 թվականների վիճակագրությանը: Նշվածի համեմատական պատկերը սխեմատիկորեն ներկայացված է ստորև:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ՖԴԿ-ն տարբեր աղբյուրներից ստացել է ազդականներ, որոնց բոլորի հիման վրա իրականացվել են վերլուծություններ: Նշված ազդականների կառուցվածքը ներկայացվում է ստորև՝

- կասկածելի գործարքի մասին հաշվետվություններ՝ թվով 72,
- օտարերկրյա ֆինանսական հետախուզության մարմիններից (ՖՀՄ) հարցումներ՝ թվով 25,
- տեղական իրավապահ մարմիններից հարցումներ՝ թվով 39,
- Կենտրոնական բանկի այլ ստորաբաժանումներից և այլ պետական մարմիններից հարցումներ՝ թվով 15,
- սեփական նախաձեռնությամբ վեր հանված տեղեկատվություն՝ թվով 3:

Վերոգրյալ բոլոր հարցումների կապակցությամբ ՖԴԿ կողմից տրվել են պատշաճ պատասխաններ:

Իրականացվող վերլուծությունների շրջանակներում լրացուցիչ տեղեկատվության հավաքագրման նպատակով ՖԴԿ կողմից կատարվել են հարցումներ, մասնավորապես՝

- օտարերկրյա ՖՀՄ-ներին՝ թվով 16 հարցում,
- տեղական իրավապահ մարմիններին՝ թվով 19,
- հաշվետվություն տրամադրող անձանց՝ թվով 15,
- Կենտրոնական բանկի այլ ստորաբաժանումներին՝ թվով 37:

Կատարված վերլուծությունների արդյունքում համապատասխան միջոցառումներ ձեռնարկելու նպատակով ուղարկվել են տեղեկացումներ՝ ըստ հետևյալի.

- օտարերկրյա ՖՀՄ-ներին՝ թվով 1,
- տեղական իրավապահ մարմիններին՝ թվով 9,
- հաշվետվություն տրամադրող անձանց՝ թվով 16 (այդ թվում՝ հետադարձ կապի շրջանակներում),
- Կենտրոնական բանկի այլ ստորաբաժանումներին՝ թվով 2:

Հաշվետու տարվա ընթացքում ՀՀ առևտրային բանկերի կողմից ՓԼ կասկածի հիմքով թվով 4 դեպքում կիրառվել է գործարար հարաբերության կամ գործարքի

առարկա ֆինանսական միջոցների ժամկետային կասեցում՝ ընդհանուր շուրջ 393.000.000 ՀՀ դրամի կամ դրան համարժեք արտարժույթի չափով:

ՖԴԿ կողմից իրավապահ մարմիններին ուղարկված հաղորդումների հիման վրա, ինչպես նաև ՖԴԿ կողմից տրամադրված տեղեկատվության օժանդակությամբ իրականացված քրեական հետապնդման դեպքերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացվում է ստորև.

Իրավապահ մարմիններին ուղարկված հաղորդումները	ՓԼ հատկանիշներով հարուցված քրեական գործերը	Այդ թվում ՖԴԿ կողմից տրամադրված ազդակի հիման վրա	Քրեական գործերի շրջանակում դատական քննության ներկայացված գործերը	Կայացված դատավճիռները
9	10	1 ¹	9 ²	6 ³

Հաշվետու ժամանակահատվածում ՓԼ հատկանիշներով հարուցված քրեական գործերից թվով երեքի նախնական քննության շրջանակներում իրավապահ մարմինների կողմից կալանքի տակ է դրվել ընդհանուր առմամբ 96.781.000 ՀՀ դրամ կամ դրան համարժեք գույք:

Նույն ժամանակահատվածում դատարանի որոշմամբ փողերի լվացման գործերով հոգուտ պետության բռնագրավվել է ընդհանուր առմամբ շուրջ 62.480.000 ՀՀ դրամ կամ դրան համարժեք գույք:

3. ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի օրենքի կիրառման նկատմամբ վերահսկողության օժանդակմանն ուղղված աշխատանքները

ՖԴԿ-ն մասնակցել է հաշվետվություն տրամադրող անձանց, մասնավորապես՝ 4 բանկերում Կենտրոնական բանկի Ֆինանսական վերահսկողության վարչության կողմից իրականացված համալիր ստուգումներին՝ օժանդակելով վերստուգող խմբերի կողմից նշված բանկերի ՓԼ/ԱՖ կանխարգելման ներքին համակարգերի դիտանցման և վերստուգման ակտերի կազմման աշխատանքներին:

Ֆինանսական հաստատությունների կողմից հաշվառման դիմում, ներքին իրավական ակտեր չներկայացնելու և հաշվետվությունները ժամկետանց տրամադրելու փաստերի առնչությամբ, ինչպես նաև Ֆինանսական վերահսկողության վարչության

¹ Հարուցված մյուս բոլոր քրեական գործերի վերաբերյալ տեղական իրավապահ մարմիններից ստացվել են հարցումներ, որոնց հիման վրա ՖԴԿ կողմից իրականացվել են վերլուծություններ և արդյունքները տրամադրվել են համապատասխան մարմիններին:

² Դատական քննության ներկայացված գործերից 3-ի դեպքում հիմք են հանդիսացել 2007 կամ 2008թ. հարուցված քրեական գործերը:

³ Նշված մեղադրական դատավճիռներից 5-ը կայացվել է 2008թ. հարուցված քրեական գործերի դատական քննության արդյունքում:

կողմից ՀՀ ֆինանսական հաստատությունների նկատմամբ տեղերում և հեռակա վերահսկողություն իրականացնելու ընթացքում հայտնաբերած խախտումների հիման վրա կատարվել են հետևյալ գործողությունները՝

- 4 ֆինանսական հաստատության (այդ թվում՝ 2 բանկ և 2 վարկային կազմակերպություն) ուղարկվել են տեղեկացումներ՝ ձեռնարկելու միջոցառումներ ապագայում նման խախտումները բացառելու ուղղությամբ,

- 15 ֆինանսական հաստատության նկատմամբ (այդ թվում՝ 4 բանկ, 5 վարկային կազմակերպություն, 3 ապահովագրական ընկերություն և 3 ներդրումային ընկերություն) կիրառվել է թվով 20 նախազգուշացում՝ նման խախտումները բացառելուն ուղղված միջոցառումներ ձեռնարկելու հանձնարարականով,

- 2 ֆինանսական հաստատության նկատմամբ (այդ թվում՝ 1 բանկ և 1 ապահովագրական ընկերություն) կիրառվել է ընդհանուր 300.000 ՀՀ դրամի չափով տուգանք,

- 2 գրավատան լիցենզիայի գործողությունը ժամանակավորապես կասեցվել է:

Վերահսկող այլ մարմինների (ՀՀ ֆինանսաների նախարարություն, ՀՀ արդարադատության նախարարություն, ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտե) կողմից իրենց վերահսկողության ոլորտում գտնվող հաշվետվություն տրամադրող անձանց նկատմամբ ՓԼ/ԱՖ ոլորտում կատարված խախտումների վերաբերյալ պատասխանատվության միջոցներ չեն կիրառվել:

4. ՖԴԿ միջազգային կապերի ապահովմանն ուղղված աշխատանքները

Հաշվետու ժամանակահատվածում ՖԴԿ-ն և իրավասու այլ գերատեսչություններն ու հաստատությունները ակտիվ համագործակցություն են իրականացրել ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի միջազգային կազմակերպություններում Հայաստանի Հանրապետության շահերի ներկայացման, միջազգային և օտարերկրյա դոնոր կազմակերպությունների հետ համատեղ ծրագրերի իրականացման ուղղություններով:

Եվրախորհրդի ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի հետ համագործակցության ջրջանակներում

2009թ. ընթացքում ՀՀ պատվիրակությունները մասնակցել են ՄԱՆԻՎԱԼ-ի 29-31-րդ լիագումար նիստերին: ՖԴԿ կողմից կամ մասնակցությամբ այդ նիստերի ընթացքում բարձրացվել և քննարկվել են հետևյալ հարցերը՝

- 29-րդ նիստի ընթացքում քննարկվել է ՀՀ պատվիրակության կողմից ներկայացված նախաձեռնությունը ՄԱՆԻՎԱԼ-ի ընթացակարգերում փոփոխություն կատարելու հարցի վերաբերյալ, որը նախատեսում էր գնահատման հաշվետվությունների և առաջընթացի հաշվետվությունների հիման վրա գնահատականների հաշվարկման և վերանայման հստակ մեխանիզմ:

Քննարկման արդյունքում որոշվել է, որ ներկայացված փաստաթուղթը հաշվի կառնվի ՄԱՆԻՎԱԼ-ի կողմից 4-րդ փուլի գնահատման ընթացակարգերի մշակման ժամանակ: Այդ նիստում հաստատվել է Ուկրաինայի ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգի 3-րդ փուլի գնահատման հաշվետվությունը, որի շրջանակներում որպես իրավական հարցերով գնահատող հանդես է եկել ՖԴԿ օրենսդրության ներդրման և միջազգային կապերի բաժնի պետը:

- 30-րդ նիստում քննարկվել և հաստատվել է Հայաստանի Հանրապետության ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգի 3-րդ փուլի գնահատման հաշվետվությունը, որի մասին առավել մանրամասն տե՛ս սույն հաշվետվության 7-րդ բաժնում:
- 31-րդ նիստում լսվել և հաստատվել են Բոսնիայի և Հերցեգովինայի, ինչպես նաև Սերբիայի ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգերի 3-րդ փուլի գնահատման հաշվետվությունները, որոնց շրջանակներում որպես ֆինանսական հարցերով գնահատող հանդես են եկել համապատասխանաբար ՖԴԿ ղեկավարը և ղեկավարի տեղակալը: Այդ նիստի ընթացքում կայացած ՄԱՆԻՎԱԼ-ի նախագահի, նախագահի տեղակալի և բյուրոյի անդամների ընտրություններում ՖԴԿ օրենսդրության ներդրման և միջազգային կապերի բաժնի պետն ընտրվել է որպես ՄԱՆԻՎԱԼ-ի բյուրոյի անդամ:

Ֆինանսական հետախուզության մարմինների միջազգային կառույցի՝ Էզմոնտ խմբի գործունեության շրջանակներում

ՖԴԿ-ն, հանդիսանալով Էզմոնտ խմբի անդամ, շարունակել է անվտանգ տեղեկատվական ցանցի միջոցով տեղեկատվություն փոխանակել օտարերկրյա ՖՀՄ-ների հետ (առավել մանրամասն տե՛ս սույն հաշվետվության 2-րդ բաժնում):

ՖԴԿ պատվիրակությունը մայիսին մասնակցել է Էզմոնտ խմբի 17-րդ լիազումար նիստի և աշխատանքային խմբերի հանդիպումներին, իսկ հոկտեմբերին՝ Էզմոնտ խմբի աշխատանքային խմբերի հանդիպումներին: Այդ նիստերում ՖԴԿ կողմից ներկայացվել է առաջարկ, որը նպատակ ուներ ապահովել կատարված հարցումներին սեղմ ժամկետներում պատասխանների ներկայացումը, ինչպես նաև փոխըմբռնման համաձայնագրեր ստորագրելու նախաձեռնություններին արագ արձագանքելու պարտավորություն սահմանումը: Առաջարկը շրջանառվել է Էզմոնտ խմբի անդամ ՖՀՄ -ների շրջանակում, որի քննարկումը նախատեսվում է նաև Էզմոնտ խմբի 2010թ. նիստերի ընթացքում:

Վերոնշյալ նիստերի ընթացքում քննարկվել են նաև 2011 թվականին Հայաստանում Էզմոնտ խմբի լիազումար նիստի անցկացման և դրա հետ կապված նախապատրաստական աշխատանքների կազմակերպման ընթացքի վերաբերյալ հարցերը: Այդ կապակցությամբ հունիսի 22-ին Կենտրոնական բանկի նախագահի հրամանով ստեղծվել է հանձնաժողով՝ նշված լիազումար նիստի կազմակերպման աշխատանքները համակարգելու նպատակով: Հանձնաժողովը տարվա ընթացքում սահմանել է Էզմոնտ-2011-ի նախապատրաստական աշխատանքների ծրագիրը և

ժամանակացույցը և վերջինիս հիման վրա իրականացրել է համապատասխան աշխատանքներ (Էզմոնտ-2011-ի լոգոյի ընտրություն, նիստերի անցկացման դահլիճների ուսումնասիրություն, այլ կազմակերպությունների միջոցով իրականացվելիք աշխատանքների ցանկի հաստատում): Նշված միջոցառման նախապատրաստական աշխատանքները նախատեսվում է շարունակել 2010թ. ընթացքում:

Վերոգրյալից բացի, ՖԴԿ-ն իրավասու այլ գերատեսչությունների և հաստատությունների հետ համատեղ իրականացրել է ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի միջազգային կառույցների (ՖԱԹՖ-ի, ՄԱՆԻՎԱԼ-ի, Էզմոնտ խմբի, Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման հակազդման Եվրասիական խմբի և այլ) կողմից ներկայացված հարցաշարերի լրացման ու տրամադրման, ռազմավարական բնույթի փաստաթղթերի վերաբերյալ առաջարկությունների ու մեկնաբանությունների ներկայացման աշխատանքներ:

ՖԴԿ և օտարերկրյա ՖՀՄ-ների միջև կնքված փոխըմբռնման համաձայնագրեր

Տարվա ընթացքում ՖԴԿ-ն փոխըմբռնման համաձայնագրեր է ստորագրել Ռումինիայի, Լեհաստանի, Հարավ-Աֆրիկյան Հանրապետության, Արաբական Միացյալ Էմիրությունների, Բերմուդայի, Ավստրալիայի և Կանադայի ֆինանսական հետախուզության մարմինների հետ և, միաժամանակ, նախնական պայմանավորվածություններ է ձեռք բերել Չինաստանի ՖՀՄ հետ փոխըմբռնման համաձայնագիր ստորագրելու վերաբերյալ:

ԱՄՆ տեխնիկական օժանդակության շրջանակներում

ԱՄՆ դեսպանի և ՀՀ Գլխավոր դատախազի միջև ստորագրված «ՀՀ կառավարության և ԱՄՆ կառավարության միջև թմրադեղերի հսկողության և իրավապահ ոլորտներում համագործակցության նամակ-համաձայնագրում» կատարված փոփոխություններով ՖԴԿ-ին տեխնիկական օժանդակության համար տրամադրված միջոցներն ուղղվել են հետևյալ ծրագրերին՝

- ՖԴԿ աշխատակիցները գործուղվել են ԱՄՆ՝ ամերիկյան ՖՀՄ-ի (ՖԻՆՍԵՆ) վերլուծական կարողությունների ուսումնասիրման նպատակով:
- իրականացվել են ՖԴԿ գործերի կառավարման համակարգի մշակման ու ներդրման աշխատանքներ:
- կազմակերպվել են ՖԱԹՖ-ի 40+9 հանձնարարականները ներառող մեթոդաբանության, ինչպես նաև մի շարք այլ փաստաթղթերի թարգմանության հետ կապված աշխատանքներ,
- կազմակերպվել են այլ ուսուցողական բնույթի ծրագրեր:

Եվրոպական վերակառուցման և զարգացման բանկի (ԵՎՀԲ) տեխնիկական օժանդակության շրջանակներում

ԵՎԶԲ-ի կողմից ՖԴԿ-ին տեխնիկական օժանդակություն է ցուցաբերվել հաշվետվություն տրամադրող անձանց ներքին դիտարկումների աշխատակիցների որակավորման համար համապատասխան մոդուլների կազմման (լրամշակման) ուղղությամբ: ԵՎԶԲ-ի և ՖԴԿ-ի կողմից նշված աշխատանքները վերապահվել են Կառավարման Բազելի ինստիտուտին, որի կողմից ըստ հաշվետվություն տրամադրող անձանց խմբերի՝ կազմվել են համապատասխան մոդուլները: Դրանց հիման վրա որակավորման գործընթացը նախատեսվում է սկսել 2010թ. ընթացքում:

5. Ուսուցման և խորհրդատվության ուղղությամբ իրականացված աշխատանքները

Հաշվետու ժամանակահատվածում 2009թ. հունվար-փետրվար ամիսներին, ՖԴԿ-ն մի շարք խորհրդատվական բնույթի հանդիպումներ է ունեցել ՀՀ տարբեր գերատեսչությունների և հաստատությունների ներկայացուցիչների հետ՝ Հայաստանի Հանրապետության ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգի 3-րդ փուլի գնահատմանը վերաբերող հարցերի և ընթացակարգերի պարզաբանման նպատակով:

Նշված ժամանակահատվածում Ֆինանսաբանկային քուեջում ՀՀ ֆինանսական հաստատությունների ներքին դիտարկումների (հսկողության) գործառույթն իրականացնող աշխատակիցների համար անց է կացվել «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման կանխարգելումը ֆինանսական հաստատություններում» թեմայով դասընթաց:

2009թ. մարտին ՖԴԿ-ի կողմից ՀՀ արդարադատության նախարարության իրավաբանական անձանց գրանցող պետական մարմնի (պետական ռեգիստրի) կենտրոնական մարմնի և տարածքային ստորաբաժանումների համապատասխան աշխատակիցների համար կազմակերպվել է խորհրդատվական բնույթի սեմինար՝ «Իրավաբանական անձանց գրանցող մարմնի (պետական ռեգիստրի) կողմից պարտադիր տեղեկացման ենթակա և կասկածելի գործարքի կամ գործարար հարաբերության վերաբերյալ տեղեկությունների տրամադրման թիվ 008 հաշվետվական ձևը, տրամադրման կարգը և ժամկետները, Իրավաբանական անձանց գրանցող մարմնի (պետական ռեգիստրի) հաշվառման» կարգի, ինչպես նաև «Իրավաբանական անձանց կողմից իրավաբանական անձանց պետական գրանցում իրականացնող մարմնին իրական շահառուների վերաբերյալ տրամադրվող հայտարարության ձևի, հայտարարությունը ներկայացնելու» կարգի դրույթների քննարկման և պարզաբանման նպատակով:

ԵՎՐԱԶԵՍ-ի անդամ և դիտորդ կենտրոնական / ազգային բանկերի համագործակցության շրջանակներում Կենտրոնական բանկի կողմից կազմակերպվել է «Արժույթային հսկողության, հանցավոր ճանապարհով ստացված եկամուտների (փողերի լվացման) և ահաբեկչության ֆինանսավորման կանխարգելման ոլորտում

բանկային համակարգի աշխատանքների կազմակերպումը» թեմայով սեմինար, որտեղ ՖԴԿ աշխատակիցները դասախոսություններ են կարդացել ԵՎՐԱԶԵՍ-ի անդամ պետություններից՝ Բելառուսից, Ռուսաստանից, Տաջիկստանից, Ղրղզստանից ժամանած ներկայացուցիչների համար:

2009թ. օգոստոս-հոկտեմբեր ամիսներին ՀՀ տարածքում գործող յուրաքանչյուր բանկի համար ՖԴԿ կողմից կազմակերպվել են նաև առանձին խորհրդատվական և ուսումնական բնույթի հանդիպումներ՝ բանկերում ՓԼ/ԱՖ կանխարգելմանն ուղղված ուսուցման և խորհրդատվության կարիքների գնահատման հիման վրա: Հանդիպումների ընթացքում պարզաբանվել են բանկերի կողմից ներկայացված ՓԼ/ԱՖ կանխարգելման ոլորտի հետ կապված հարցադրումները, ինչպես նաև քննարկվել են բանկերի ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգի արդյունավետության հետ կապված խնդիրներ:

6. «Հայաստանի Հանրապետությունում դրամանենգության, պլաստիկ քարտերի և այլ վճարային գործիքների բնագավառում զեղծարարության, փողերի լվացման, ինչպես նաև ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ տարվող պայքարի հարցերով» միջգերատեսչական հանձնաժողովի (այսուհետ՝ Միջգերատեսչական հանձնաժողով) աշխատանքների կազմակերպման ընթացքը

Հաշվետու ժամանակահատվածում կայացել է Միջգերատեսչական հանձնաժողովի երեք նիստ (հունվարի 26-ին, փետրվարի 23-ին և հոկտեմբերի 16-ին), որոնց ընթացքում քննարկվել են ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտին առնչվող բազմաթիվ հարցեր: Նիստերում քննարկված հարցերից հատկապես կարևորվում են հետևյալները՝

- Արժույթի միջազգային հիմնադրամի և Եվրախորհրդի ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի կողմից Հայաստանի Հանրապետության ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգի 3-րդ փուլի գնահատումը նախապատրաստելու նպատակով գործողությունների համակարգում, գնահատման հաշվետվությամբ ներկայացված երաշխավորությունների ամփոփում և դրանց իրականացման գործողությունների ծրագրերի հաստատում.
- ՖԴԿ կողմից կասկածելի գործարքների վերաբերյալ քրեական հետապնդման մարմիններին ներկայացվող հաղորդումների կարգավիճակի և փողերի լվացման գործերի քննչական ենթակայության վերաբերյալ հարցերի քննարկում և համաձայնեցում.
- Միջգերատեսչական հանձնաժողովի 2007-2009թթ. գործունեության արդյունքների վերաբերյալ ՀՀ Նախագահին ներկայացվելիք հաշվետվության հաստատում.
- ՀՀ պետական իրավասու մարմինների կողմից փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի ոլորտում ՀՀ կենտրոնական

բանկին տրամադրող վիճակագրության ձևի, տրամադրման կարգի և ժամկետների վերաբերյալ ներկայացված որոշման նախագծի համաձայնեցում:

Հանձնաժողովի երկրորդ նիստի շրջանակներում հանդիպում է կայացել Արժույթի միջազգային հիմնադրամի ու ՄԱՆԻՎԱԼ-ի գնահատող խմբի հետ: Հանդիպման ընթացքում քննարկվել են Հայաստանի Հանրապետության ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգի 3-րդ փուլի գնահատման ընթացքի, ուղղությունների, ՀՀ գերատեսչություններ և հաստատություններ այցելությունների, ինչպես նաև գնահատման հետ կապված բազմաթիվ այլ հարցեր:

7. ԱՄՀ-ի և ՄԱՆԻՎԱԼ-ի կողմից Հայաստանի Հանրապետության ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգի երրորդ փուլի գնահատման գործընթացի համակարգման հետ կապված աշխատանքները

Գնահատմանը նախապատրաստվելու նպատակով ՖԴԿ-ն մշակել է գնահատման գործընթացը և սկզբունքները պարզաբանող ուղեցույցներ և ուղարկել է բոլոր այն գերատեսչություններին ու հաստատություններին, որոնց հետ նախատեսվում էին գնահատող խմբի հանդիպումները:

Գնահատող խմբի այցը կայացել է 2009թ. փետրվար-մարտ ամիսներին, որի ընթացքում ՀՀ տարբեր պետական մարմինների և մասնավոր հատվածի ներկայացուցիչների հետ հանդիպումների ժամանակ պարզաբանվել են Հայաստանի Հանրապետությունում ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգի վերաբերյալ օրենսդրական և կիրառական բնույթի բազմաթիվ հարցեր և տրամադրվել են անհրաժեշտ նյութեր: Այդուհետ, գնահատող խմբի կողմից տրամադրված գնահատման նախագծի վերաբերյալ 4 փուլով ՖԴԿ կողմից կազմակերպվել է ՀՀ իշխանությունների դիտողությունների և առաջարկությունների ներկայացումը: Դրա արդյունքում նախագիծն էականորեն լրամշակվել է, իսկ կողմերի դիրքորոշումները՝ համաձայնեցվել ու հստակեցվել:

Հաշվետվության նախագիծը քննարկվել և հաստատվել է 2009թ. սեպտեմբերի 21-ից 22-ը ՄԱՆԻՎԱԼ-ի 30-րդ լիագումար նիստում: Գնահատման հաշվետվությամբ արձանագրվել է Հայաստանի Հանրապետության էական առաջընթացը ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի իրավական, ֆինանսական և իրավապահ ոլորտներում, ինչպես նաև՝ արդյունավետության բարձրացումը կանխարգելիչ միջոցառումներում: Մասնավորապես, հաշվետվությամբ ՖԱԹՖ-ի 40+9 հանձնարարականներին համապատասխանության մասով Հայաստանի Հանրապետությունը արձանագրել է հետևյալ արդյունքները (գնահատականները)։

Համապատասխանող	6 հանձնարարականի մասով
Էապես համապատասխանող	20 հանձնարարականի մասով
Մասնակի համապատասխանող	17 հանձնարարականի մասով

Չհամապատասխանող	5 հանձնարարականի մասով
Ոչ կիրառելի	1 հանձնարարականի մասով

Գնահատման հաշվետվության հաստատումից հետո, ՄԱՆԻՎԱԼ-ի ընթացակարգերի համաձայն, Հայաստանը 2010թ. սեպտեմբերին կայանալիք լիազումար նիստին պետք է ներկայացնի գնահատման հաշվետվությամբ ներկայացված երաշխավորությունների կատարման առաջընթացի հաշվետվություն:

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՏՐԱՄԱԴՐՈՂ ԱՆՁԻՆՔ	2009թ. դրությամբ հաշվառված են	2009թ-ի ընթացքում հաշվետվություն տրամադրող անձանց կողմից ՖԴԿ-ին ներկայացված հաշվետվություններ	
		պարտադիր տեղեկացմա ն	կասկածելի
Ֆինանսական հաստատություններ			
բանկեր	22	100416	70
վարկային կազմակերպություններ	27	218	0
ներդրումային ընկերություններ	8	296	-
դրամական (փողային) փոխանցումներ իրականացնող լիցենզավորված անձինք	9	0	1
ապահովագրական (ներառյալ՝ վերաապահովագրական) ընկերությունները, ապահովագրական (ներառյալ՝ վերաապահովագրական) միջնորդային գործունեություն իրականացնող անձինք	62	1229	0
արտարժույթի առուվաճառքի գործունեություն իրականացնող անձինք	228	0	0
գրավատները	68	7	0
Ոչ ֆինանսական հաստատություններ կամ անձինք			
նոտարներ	73	350	0
անշարժ գույքի պետական միասնական կադաստր վարող լիազորված մարմինը (կադաստրի պետական կոմիտեն)	49	335	0

իրավաբանական անձանց գրանցող պետական մարմինը (պետական ռեգիստրը)	49	98	1
շահումով խաղ և խաղատները, վիճակախաղ կազմակերպող անձիք, ինտերնետ շահումով խաղ կազմակերպող անձինք	80	0	0
ռիելտորական գործունեություն իրականացնող անձինք ⁵	110	-	0
փաստաբաններ ⁴	340	-	0
իրավաբանական ծառայություններ մատուցող անհատ ձեռնարկատերերը և իրավաբանական անձինք ⁵	7	-	0
անհատ ձեռնարկատեր հաշվապահներ և հաշվապահական գործունեություն իրականացնող իրավաբանական անձինք ⁵	3	-	0
անհատ ձեռնարկատեր աուդիտորներ և աուդիտորական գործունեություն իրականացնող իրավաբանական անձինք ⁵	23	-	0
Ընդամենը՝	1150	102949	72

⁴ Օրենքով կամ հաշվետվական կարգերով նշված հաշվետվություն տրամադրող անձինք ազատված են պարտադիր տեղեկացման շեմը գերազանցող գործարքների վերաբերյալ հաշվետվություն ներկայացնելու պարտականությունից